

14.

DISPUTATIO ASTRONOMICA,
DE
STELLIS ERRATICIS
EXTRAORDINARIIS

seu
COMETIS,

Quam
Adjuvante Aeterno Stellarum Conditore

&
PRÆSIDE
M. JACOBO SCHNITZLERO,
CIBINIENSI

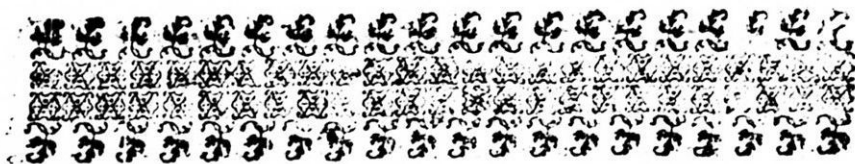
Transylvano,
In Celeberrimâ atq; Florentissimâ Witteber-
gensium Academiâ coram
Eruditis publicè
defendet

SIMON BASCH, CIBINIO

Transylvanus,
Ad Diem XV. Junii
In Auditorio Philosophorum
Horis Antemeridianis.

WITTEBERGÆ,
Typis JOHANNIS HAKEN,
ANNO M. DC. LIX.

COMETIS

THESES ASTRONOMICÆ.

§. 1.

Eternus Cosmoplastes, Deus gloriosus cœlestem fornicem expolivit, spectaculis elegantissimis, ut hominum oculos ad se invitent & Cord. toris infinitam ostendant sapientiam. Cœli enarrant gloriam Dei, inquit sacer codex, & judice Poetâ magnum in eo est hominum & brutorum discrimen, quod ii oculos sursum convertere atq; stellas speculari possint, quando canit. Lib. 3 Metamorph.

Pronaq; cum spectent animalia cætera terram

Os homini sublime dedit cælumq; videre

Jussit, & erectos ad sidera tollere vultus.

At quotâ quisq; est qui harum rerum habet rationem? quotusque cœlestia hæc corpora dignè contemplatur? Alium avocant vana mundi voluptates, alium deterret rei præconcepra difficultas, alium alia: Millenis videlicet præpedimur modis! *Felix autem quem faciunt aliena pericula curam*! Is est hominum genius, ut quæ quotidie oculis nostris obversantur, judicentur proleteria & quotidiana; hinc quando novæ apparent in Cœlo faces quivis quærit quid sint, quid portentant, quid velint? quasi nihil in stellis semper conspicuis dignum admiratione esset. O misera mortalium natura novitatis avida! Nos in præsentia de insolitis istis Phœnomenis pro virium tenuitate, juvante Deo, sequentia exhibemus.

2. *Cometa sunt Stelle erraticæ extraordinariæ, modo extr-*

ordinario à Deo producta, locumq; suum in sede Planetarum subter regionem fixarum ad certum tempus obrinentes. Dicuntur Cometae Stellæ erraticæ, quia ad imitationem Planetarum vago respectu nostri oberrant cursu, nunc hoc, nunc alio hærentes loco secus ac Stellæ fixæ, quæ stabili Lege situm suum ad invicem observant. Extraordinariæ, quia præter naturæ consuetudinem modo prorsus inusitato per virtutem divinam producuntur & Incoelæ Terrarum iratum Deum perpetuo indicant.

3. Nomen quod attinet, Cometa dicitur *lynchdœchicē* quævis ejusmodi Stellæ erraticæ extraordinariæ, cum aliàs hæc vox *κμήτις* à *κόμη*, quod comam latine sonat, derivata crinitas tantum Stellas præse loquendo denotet. Sunt enim quædam potius caudatæ & barbata dicendæ. Quamvis ergo nonnisi illæ Stellæ quæ radios suos instar crinium extra corpus suum evibrant, strictè loquendo Cometæ dici possint; extenditur tamen hæc vox ex usu Philosophico ad omnes stellas errantes inusitatas.

4. Unde autem & quomodo hæc stellæ oriantur prolixè apud Authores diversos controversitur. *Plutarchus* olim Lib. 3. Cap. 2. de placitis Philof. censuit Cometæ non esse realia corpora, sed nudas emphases, quemadmodum aliàs meteoræ Emphatica, *Parelius*, *Iris* & similia nonnisi apparenter, id quod repræsentant, sunt; vel etiam species rerum à speculorum superficiebus reflexæ. Hæc verò sententiâ oppido falsa est; Meteoræ enim ista emphatica variabiles subinde obtinent figuras & brevi tempore penitus intereunt, at Cometæ per debitum & sæ longum temporis spatium constantem retinent figuram neq; tam citò dissipantur. Meteoræ etiam ista in aëre vaporibus incrassato fieri consueverunt, at Cometæ supra aerem versari abundè demonstravit recentiorum Astronomorum industria, ceu in sequentibus pluribus id evincetur. Quid, quod Meteoræ tantum uno atque altero Terræ loco conspiciantur, Cometæ verò per integra regna, climata & Zonas.

5. Alii, referente *Seneca* Lib. 7. *Quæst. Nat. cap. XI. & XIX.* existimarunt, Cometæ esse conglomerationem seu σύμφορον multarum Stellarum ordinariarum quæ conjunctæ speciem stellæ unius

anius oblongioris referre videantur, cujus sententiæ etiam fuisse *Democritum* & *Anaxagoram*, colligi potest ex *Aristotele* Lib. 1. *Meteororum* Cap. 4. Fimentum verò istud facile refellitur. Nam ex compactione fixarum nemo dicet Cometæ constare, cum liquidò notum sit eos infra regionem fixarum versari, ex cumulatione etiam Planetarum conspicuorum Cometæ fieri nequeunt, quia rarò tempore Cometarum dantur conjunctiones Planetarum & quando dantur nulla videtur eorundem in longum diductio; neque etiam Conjunctiones diurno durant spatio, cum tamen ex Historiis cognitum satis sit Cometæ quosdam, semianno etiam durasse.

6. *Renatus Des-Cartès* Lib. 3. Phil. suæ, & ante ipsum *Cardanus* Lib. 4. de Subtil. aliq; statuunt Cometæ esse Planetas, qui quidem semper in cælo existant, nobis verò non sint conspici nisi certo tempore, sive quod in radiis Solis lateant, sive quod non sint in apto positu & distantia convenienti ad reflectendum Solis lumen in terram. Sed nec hæc sententiâ utur plausibilis assensum meretur. Nam si ita, tum multi Cometæ cælo adscribendi erunt, cum à tempore conditi mundi egregius eorundem numerus observatus sit. Improportionabiles etiam prorsus erunt epicycli portiones eundem Cometam circumferentis, si videlicet paulo tempore conspici statuantur & per multos annos tandem inæconspici. Denique cum liquet quanta sit elongatio arcus visionis in ortu heliaco; cujusque Planetæ, itemque multos Cometæ Planetis majores extitisse & præcæl à sole extinctos esse, hæc opinio sine omni dubio rejicienda erit.

7. *Aristoteles* Lib. 1. *Meteor.* Cap. 7. & 10. ejusque Interpretes communiter Cometæ Meteoræ ignita esse asserunt, quæ ex copiosis exhalationibus orta in supremam aëris regionem eleventur & accendantur, tamque diu ibi consistent donec varia illa materia accensa paulatim rursus disgregetur & extinguatur. Hos multi, etiam Astronomorum secuti sunt, ex quibus præ reliquis notandus *Scipio Claramontius Academia Pisana in Italiâ nuper Philosophiæ professor*, qui Anno 1621. edidit *Anti-Tychonem* pro Cometis Sublunaribus, in quo prolixè approbare & defendere nititur.

tur Peripateticorum plerorumque placita, quam verò feliciter paulò post videbimus.

8. Argumenta quibus hæc sententia aliquomodo roborari videtur plura sunt numero quam pondere. Ipse *Aristoteles* lib. 1. c. 7. antea citato reconset siccitates, ventos varios aut etiam terræ motus, qui concóminentur & præcedant Cometas, unde colligit eos ex præcedentia dispositione necessariò sequi. Urget etiam ibidem rationem aliorum Meteororum æqualem, quæ non nisi duratione & figurâ à Cometis differre autumat, quippe quæ æquè tamdiu conspicuæ forent, si materia tam citò non dissolveretur, hinc etiam Meteora illa comparat paleis, quibus si injiciatur ignis, conspiciatur quidem conflagratio oblonga, sed minime durans, ubi verò exhalationes nimis condensentur & condignè temperentur, principio igneo accedente, fieri exhalationem figuratam, quæ ad multum tempus durare apta sit.

9. Et ne injuriam facere videamur iis qui in dogmata Aristotelis iussisse videntur, producimus ejus verba, quæ eodem loco jam citato post alia habet dum inquit: *Si itaq; hoc permaneat* (ignis principium modicum in cumulo pælearum & idonea succensit fomitis dispositio) *& non consumatur celeri transitu. atq; plurimum fomes succensus fuerit. addensatus, utiq; latius semel inchoata perficiet suum cursum; & alis quoque est comata stella, quale est Stella discurrens, sed habens sui motus principium ac terminum completum.* Ex quibus satis apparet Aristotelem Cometas non nisi exhalationes in aère accensas esse statuere.

10. Quam verò fallax sit prima ratio & elumbis, luculentè ter apparet exinde, quod sæpè terræ motus, siccitate & ventis turbulentissimis presentibus nullus tamen existat Cometa, unde libet argumentari: *Præsentis causæ præsens est effectus.* Atqui præsentis siccitate, terræ motu & ventis variis præsens est causa Cometica. Ergo etiam præsens erit Cometa. Quot ergo habebimus Cometas? an quovis anno, an à quavis ætate, an erunt Cometae hoc modo insolita spectacula, an hæc portentia anniverfaria? Eant jam obfignati & præconceptis opinionibus fascinati Philosophi, excusent

suum Coryphæum, rodant ungues, aures, capita & videant numne potuerit hallucinari summus Aristoteles.

11. Aequalis ponderis est irrillatio, quæ desumitur ab analogiâ Meteororum, quis enim unquam observavit Cometam tam fluxu & vago oberrare cursu ac Meteora? Consideret quæso quis qui vel rudimenta Astronomica & Physica addidit, quomodo Meteorum per circulum maximum eundem quoad sensum ita concinnè circumgyrari possit? Ut fiat compendium, argumentamur: *Quicquid cum Meteoris nec formâ, nec motu, nec loco, nec duratione convenit, perperam in eorundem censum refertur. Cometa, nec formâ, nec motu, nec loco, nec duratione cum Meteoris convenit: Ergo frustra Cometa pro Meteoris habentur.* Formam Cometas aliam quam Meteora habere patet ex caudâ vel comâ, Motum iisdem disparem competere facile concedet qui consideraverit *Stellas cadentes, Iguem fatuum vel Draconem volantem &c.* Durationem Meteori semestrem, qualis nonnullorum Cometarum fuit, qui nobis ostendit Phyllida solus habeat. De loco deinceps dicetur.

12. Accersimus Tychonis de Brahe Antagonista *Claramentum* in Anti-Tychone suo urget Parallaxin Cometarum, quam ex observationibus per instrumenta institutis semper majorem parallaxi Lunæ fuisse contendit. Unde sequitur Cometas infra Lunam loca sua obtinere. Quo major enim corporis alicujus cælestis parallaxis est, eò inferius, & quò minor, eò superius semper versatur. Ita parallaxis Solis, minor parallaxi Lunæ ostendit hanc inferiorem, illum superiorem esse. Cumque hoc argumentum sit evidens satis cuius naturam parallaxiû pensculanti, paulò diligentius inquirendum nobis erit in veritatem observationum, an ne fidem videlicet ea mereantur quæ citatus Tychonis Adversarius prolixè proposuit.

13. Superiori Seculo Anno 1580. circa initium Octobris usque in Decembrem apparuit Cometa, recensente Tychone Tomo 2. progymn. pag. 267. quem postea scriptis celebrarunt *Michael Mestlinus, Christophorus Rothmannus* aliq; ostendentes eum supra Lunam fuisse ex sedulis observationibus, quibus se opposuit.

fuit citatus *Claramontius* Lib. 3. Cap. 18. sui *Anti-Tychonis*, sumptis occasione ex differentiâ 18. scrupulorum, quæ intercesserant inter observationes Tychonicas *Uraniburgi in Daniâ & Cassellis in Hassiâ* factas, de quibus videatur ipse Tycho in Epistolâ Anno 1592. ad Landgravium Hassiâ datâ. Hunc defectum Tycho ibidem iudicat prognatum ex vitio perpendiculi non sat accuratè directi in Quadrante, *Claramontius* verò differentiam hanc diversitati parallaxeos adscribit, quam *Cassellis* maiorem ac *Uraniburgi* fuisse autumat, unde potiori Germaniâ parti Cometam hunc in inferiori Meridiani parte inconspicuum fuisse retur ob nimiam à vertice distantiam.

14. Idem affirmare ausus est *Claramontius* de Cometa Anni 1577. quippe quem sublunarem fuisse jam demonstratum esse, pag. 289. & seq. passim. Sed temeritatem hanc meritò castigavit *Johannes Keplerus* edito Anno 1625. *Hyperaspis Tychonis adversus Scipionem Claramontium, cum Appendice ex Trutinatore Galilei*. Quis enim sibi persuadeat unum solum observatorem Solum Argum fuisse atq; omnibus palmam præripuisse? Annon æquè imò tutius longè observationes *Claramontii* in dubium vocari possent & deberent quàm tot præstantissimorum Mathematicorum in diversis locis degentium & tamen mirâ harmoniâ consentientium? Quorsum tandem in Astronomiâ deveniemus si observationes quasvis suspectas reddere, elato impetu, conamur? Verum est & verum manebit Observationes Tychonicas quoad Cometas fuisse exquisitissimas, cum nec Instrumentorum idoneorum apparatu, nec eruditis amanuensisibus, nec ullo alio necessario requisito destitutus fuerit. Testantur etiam aliorum observationes curiosissimæ Cometam prædictum fuisse supra Lunam, quibus freti præiudiciosas ejusmodi opiniones facile Authori suo relinquere possumus. Vid. *Maßlinus de Cometa Anni 1577. Cornelius Gemma Lovaniensis in Apodixi physica & Mathematicâ de Cometa Anni 1577. Thaddæus Hagecius Bohemus de Cometis Anni 1577. & 1580. De quo Tycho Tomo 1. progymn. à pag. 505. & Tom 2. p. 367.*

15. Nec verò *Ricciolus* hic prætereundus est, qui Tomo 1. *Almag. N. parte posteriori Lib. 8. pag. 89.* contendit neq; à Tycho neq;

neque ab ullo alio demonstratum esse Cometam hunc fuisse supra Lunam, quin potius probabile esse utrumque, & supra Lunam & infra Lunam eum existere potuisse, quamvis prius posteriori probabilius sit. At quorsum iterum huiusmodi animorum fluctus? Una est veritas & semper sibi constans. Argumentamur: *Quicquid in cælo motu tardiori movetur quam Luna & etiam minorem eâ habet parallaxin illud supra Lunam existit. Cometa iste motu tardiori in cælo motus est & etiam minorem habuit parallaxin quam Luna. Ergo supra Lunam existit.* Minor innititur variis Artificum antea memoratorum observationibus neque etiam sedulo spectatori in quocunq; Cometâ nudos oculos adhibenti obsecrare erit.

16. Hæc ex occasione Meteororum sub concavo Lunæ oberrantium quibus cum *Aristoteles* Cometas comparat. Plures sententias de Origine Cometarum & modo productionis eorundem vide apud *Ricciolum*. Nos jam Aristotelem cum sequacibus redarguemus ex propriis suis hypothesibus & diversis Cometarum affectionibus. *Aristoteles* Cap. 7. Lib. 1. Meteor. existimat ignem suum fictitium sub sede Lunari contentum unâ cum aëre continuè in circulum moveri, hinc à motu isto exhalationes siccas & calidas faciliè accendi, quæ tandem legitime temperatæ in Cometas degenerent. Sed falsum, ignem elementarem esse sub cælo Lunari, falsum, aërem circulariter moveri cum igne, falsissimum, Cometas unâ rapi cum aëre à primo mobili.

17. *Magnitudo* Cometarum etiam faciliè destruit figmentum istud de ortu eorundem ex vaporibus, siquidem ad tantam molem quanta multorum Cometarum fuit longè plures exhalationes requirerentur quàm ex terrâ & mari exsurgere possunt, hinc *Villebrordus Snellius* præsuppositâ altitudine Atmosphæræ milliarium germanicorum 13. & calculo legitime adhibito ingeniosè elicit, totum aërem si in unum globum maximè coactum, non potuisse sufficere pro Cometa Anni 1577. Hic enim teste Tycho in diametro subtendit 7. scrupula prima; at totus aër in unam sphaeram redactus in diametro excedere non pollet tria scrupula prima & quinquaginta secunda, unde colligit, Cometam illum

illum in diametro duplò ferè majorem, in soliditate verò octuplò ferè majorem toto Atmosphæræ globo fuisse, atque tandem excutitur ergò, inquit, *altis hic veteribus hominibus nimium credula. & agnoscant non modò exhalationes terræ marisque universas, sed ne totum quidem aërem sufficientem esse ad materiam capitis unius Comete, Libro de Cometa Anni 1618. cap. 6.*

18. Idem evincit Magnitudo Cometarum apparens per Telescopium accepta. Nam constat quod conspicilia ista, visibilia in cœlo longè majora exhibeant quàm si nudis oculis ea contempleretur, observatâ tamen proportionali utcunque distantia, ita ut Lunam, Solem & reliquos Planetas Terræ propioras notabili incremento majores reddant, fixas autem parùm vel nihil ob immanem intercapedinem. Iterùm verò quoque constat ex observationibus plurimorum Mathematicorum per *Tubum* Cometam Anni 1618. per exiguum suscepisse incrementum, unde sponte colligi potest, Cometas omninò suprà Lunam versari.

19. Deinde repugnat etiam huic asserto Aristotelico cauda Cometarum omnium qui superioribus temporibus ab Astro- nomis observati sunt. Animadverterunt enim semper caudam deflectere juxta partem Soli oppositam, ita ut si Cometa oriens Solem præcedat, cauda porrigatur in occidentem; contra si occidens Solem sequatur, cauda extendatur versus orientem. Si jam Cometae sunt exhalationes in supremo aëre accensæ, detur ratio ejusmodi respectum ad Solem habeant, cum tamen aliæ meteorologicae impressiones simile quid non sustineant; detur etiam ratio quare Cometa non ita frequenter figuram suam variant ac reliqua Meteora; denique edisseratur nobis quâ ratione soli Cometae ita concinnè & regulariter à raptu primâ mobilis in orbem circumgyrentur, cum tamen Meteora ignita ab eodem principio, juxta ipsos, circumvoluta, motu tam inordinato hinc & illinc fluctuent donec dissipentur.

20. Johannes Baptista Ricciolus Tomo 1. Almagesti sui, parte post. Lib. 8. Sect. 1. Cap. 6. recensitis duodecim opinionibus de Cometarum primordiis, mentionem in Scholiis facit Bodini, qui sive asseruerit sive non improbabile saltem statuerit, Cometas esse animas illustrium virorum, quæ postquam diu in terris vige-
rint,

runt, tandem extremos peragant triumphos atque in cœlum relatarum quasi splendida sidera revocentur, ac propterea tandem etiam sequi famem, morbos bella & alias calamitates, quia populi à Ducibus illis optimis deferantur. Sed dormiens Bodinus si hæc somniasset qualemcunque mereretur excusationem vigilans verò talia cum scripserit in Theatro suo Lib. 2. deliria sua & Naturæ & Scripturæ contraria incautè prodidit, hinc à Fromondo Lib. 3. Meteor. Cap. 2. Art. 2. vocatur Politicus stultus, Philosophus Rabbinicus, Peripateticomastyx. Originem videtur fanaticæ hæc opinio habere ex Pythagoræorum Metempsychosi & fabulis gentilium. Ita narrant Mythologi de Asterismo in cœlo qui dicitur *Coma Berenices*, propè Leonem versus Boream, fuisse Berenicen uxorem Ptolemæi Evergetis, quæ voverit si Rex maritus victor ex bello reverteretur, se detonsuram, crines eosque Veneris templo appensuros, quod cum effectui dedisset & posttridie non invenirentur, *Coma Asterionum* ut solaretur Regem, monstratis stellulis, dixit crines in cœlum sublato esse, unde adhuc hodie hæc Constellatio dicitur *Coma Berenices*.

21. Nos de *Materia* Cometarum ut ingenuè quod sentimus fateamur, distinguimus inter Materiam productionis & constitutionis seu Compositionis hanc Cometis concedimus, illam negamus, unde non dubitamus asserere Cometas creari ex nihilo virtute supernaturali; Si enim naturaliter producerentur, naturales haberent causas; nemo autem hætenus eas ostendere potuit nec forte unquam ostendet. Idem sensisse videtur jamdudum Damascenus Lib. 2. Orthod. Fidei cap. 7. dum dicit: *Aggignuntur autem & frequenter Comete, signa quædam interituum regum, quæ quidem non sunt ex iis astris quæ à rerum initio facta sunt, sed divini jussione opportuno tempore constituuntur atq; rursus dissolvuntur.* Celebrerrimus Astronomorum Phoenix Tycho de Brahe Tomo 1. progymn. pag. 511. inquit: *Quod is (Hagecius) quosdam etiam Cometæ infra Lunam generari admittit, nullatenus illi assentior. Omnes enim qui revera Cometæ sunt (nam de ph. silbus & ignitis Meteoris non loquor) omninò suprà Lunam in ætherei mundi regione præcari nullum apud me est dubium.* Nec obstat quod idem Tycho pag. 584.

de Materiâ Novæ illius Stellæ fixæ Anno 1577. conspicuæ ad viam lacteam confugiar, illud enim nonnisi conjecturaliter facit, cum potuerit & antea hiatus in viâ lacteâ fuisse ipsi non observatus.

22. *Forma Cometarum specifica* a priori, uti omnium reliquorum corporum, ignota est, eaq; tantum à posteriori, ex affectionibus nempe & effectibus utcunque addiscenda venit. *Efficiens* est Deus gloriosus. Argumentamur: *Aut Cometa habent causam naturalem, aut supernaturalem. Sed non habent causam naturalem. Ergo supernaturalem habebunt.* Minor constat, quia Natura provida Mater certâ serie & statò tempore effectus suos in cœlo producit, quales sunt v. g. Eclipses, Coniunctiones, Oppositiones, ortus & occasus Stellarum. At effectus isti insoliti neque certâ serie neque statò tempore recurrunt. Ergo non sunt Naturales. Nec quidquam hic etiam obstat quod in sacris dicitur, Deum requievissè ab opere creationis. Distinguendum enim inter opera ordinaria & extraordinaria, itemque, inter opera ad integritatem universi spectantia & miraculosa. Ab illis cessavit Deus non ab istis. Rectissimè celeberrimus noster *Sperlingius* Instit. Phys. pag. 542. inquit: *Non jam de speciebus mundum integrantibus ac perficientibus, sed novis planè, inusitatis & extraordinariis res est. Verè ab istis cessavit Deus, interim non ademit sibi Stellarum alias efficiendi potestatem.*

23. *Finis* Cometarum est, ut gloriam Dei ostendant atq; hominibus futuras calamitates denuntient. Quamvis enim effectus speciales à Cometis præsignificati nemini hominum satis cogniti sint, nihilominus tamen testatur experientia, *Non unquam terris spectatum impune Cometam*, unde etiam Græcorum proverbium, οὐδὲν κομῆτης, ὅς τις ἐ κακὸν φέρει, *Nullus Cometa qui malum non ferat.* Hinc *Amtius* vetustissimus Poëta & Astronomus olim hos cecinit versus:

Latus ut optanti contingat & aureus annus

Nunquam crinitum videatur in aere sidus,

Non unus geminè micent, pluresvè Cometa,

Namq; parit multos tempestas sicca Cometas.

Sic & *Lucanus* ad eundem modum ostendit Cometas semper nun-

nuntios esse futurorum malorum, quando ante bellum civile frequentissime futurum effectum ominatur Lib. 1.

Ignota obscura videntur sidera noctes,

Ardentemq; polum flammis cœlog, volantes

Obliquas per inane faces, crinemq; timendi

Sideris & terris mutantem regna Cometen.

Experientia etiam hodierna indicat quid nuperus Cometa attulerit, quor bellorum tumultus; quor regionum & urbium everfiones, quantam sanguinis profusionem passim? Adeò verè *Silius* Lib. 3. *Punicorum dixit*, Cometas esse regnorum everfores! Quid adhuc forte restet solus Deus novit qui clementer pro suâ infinitâ bonitate omnia mala à nobis averruncet.

24. Dividuntur Cometae in *caput* & *caudam* vel *crines*. Caput est ipsum Cometae corpus rotundam ferè referens plerumque figuram. Cauda dicitur quæ in longum se à corpore Cometico extendit, mox radios lucidos procul diducens, mox versus Stellam nonnihil coarctans. Estq; nihil aliud quàm radiorum solarium transparentia per corpus Cometae profundè diaphanum, figuram conicam referens. *Peripatetici* statuunt caudam Cometarum esse tenuiorem ac spirituosam materiam, à Cometae corpore exhalantem & propterea apparere instar flammæ levioris quàm caput. Nos argumentamur: *Si cauda Cometarum est levior aliqua flamma, ea debet sursum pyramidaliter vergere, vel ob raptum primi Mobilis versus ortum extendi. Sed posterius neutrum datur. Ergo nec prius.* Manet ergo quod Cauda Cometica sit à radiis solaribus, Cometae corpus tralucens, species quædam figuram pyramidalem referens, ob corpus Stellæ rotundum, ceu ex *Opticâ* constat. Quâ sententiâ admissâ faciliè erit quemcunque situm, caudæ alicujus Cometae ex motu Solis æstimare atque excusare.

25. *Magnitudo* Cometarum est vel *Apparens*, vel *Vera*. Illa est quæ nudis oculis per Instrumenta observatur. Hæc quæ ipsam Cometae in cœlo quantitatem h. e. longitudinem, latitudinem & crassitiem indicat. De apparenti Cometarum quantitate pauca legimus, cum ea inconstans admodum sit & subinde variabilis. Refert *Seneca* Lib. 7. *Quest. Natur. Cap. 15.* effulxisse paulò antè

Achaicumbellum, Anno ante Christum 146. Cometam non minorem Soli. Cometa Anni 1577. Tycho per Radium Astronomicum primò vñus est in diametro apparenti 7. minutorum, deinde verò tantum $\frac{3}{4}$ eorundem scrupulorum primorum, Tom. 1. pag. 475. Anno 1585. & 1590. Cometæ vñi sunt eidem Tycho ni æquales ferè Jovi nempe 3. minutorum, prout id refert in Epistolis. Anno 1618. Longomontano in Appendice ad Astronomiam Danicam Cap. 10. Cometa paulò major Spica Virginie apparuit, quæ in diametro apparenti 2. minuta juxta Tychonem obtinet. Sed longè aliter de hoc Cometa Johanne Baptista Cysatus Societatis Jesu nuper Professor Mathematicum Ingolstadiensis, in Mathematicis Astronomicis de Cometa Anni 1618. cap. 1. & 4. sentit, utpote qui cum primò 7. minuta, deinde unum tantum propter decrementum habuisse in diametro opinatur.

26. De quantitate verà Cometarum itidem non conveniunt Authores. Tycho Tom. 2. progymn. pag. 202. & c. diametrum veram capituli Cometæ Anni 1577. censuit 368. milliarium germanicorum, caudæ verò longitudinem veram milliari. germ. 81700. apud quem tamen ipsum pag. 409. & 415. Bartholomeus Scultetus diametrum capituli Cometæ facit Milliari. germ. 124. Longitudinem autem caudæ eorundem milliariam 2623. Secus etiam sentit Villebrardus Snellius Cap. 6. de Cometis. Longomontanus æstimat Cometam, qui apparuit Anno 1618. die 27. Decembr. in diametro verà milliari. germ. 175. Cap. 10. in Append. Astron. Dan. præsupposita ejusdem à terris distantia 240. semidiametrorum terræ narium & diametro apparenti 3. minutorum. Unde soliditas Capitis ad terræ globum erit ut 1. ad 870. ad globum Lunæ verò ut 1. ad 20. Cysatus Jesuvita Cap. 4. de eodem Cometa. Caput ejus distitisse à centro terræ die 9. Decembr. Semidiametris terræ tribus 100. autumat, diametrum apparentem autem 7. fuisse minutorum, Veram milliari. germ. 175. unde soliditatem ejus ad terræ globum colligit, ut 1. ad 950. ad globum Lunæ, ut 1. ad 22. Aliter sentientem de hoc Cometa Claramontium vld. Lib. 7. Anti Tychois cap. 30.

27. Nonnulli distinguunt inter Cometæ aëreos & æthereos. Illos in ærem, hos supra ærem locant. Sed frustra una res, divellitur

ut in duas quæ non potest nec debet divelli. Dictum antea est & deinceps dicetur, nonnullos Cometæ per semestre spatium indefinenter in cælo conspectos esse, quomodo verò si in aere essent cometæ vel per octiduum tantum subsistere possent? Dictum etiam est, quod Cometæ motu constanti oriri & occidere animadvertantur in diversis regionibus, id verò non posset fieri si in aere haberent. Reliqua transcant. Concludimus, Cometæ aëreos esse figmentum cordatis philosophis meritò explodendum.

28. Duratio Cometarum diversorum diversa est & indeterminabilis. Quamvis enim Plinius Lib. 2. Cap. 25. dicat, brevissimum spatium, quo Cometæ cernuntur esse septem dierum, & longissimum octoginta, nihilominus rerum Magistra experientia docuit quosdam Cometæ per multos dies diutius conspectos esse; quin & Seneca Plinii coætaneus Lib. 7. Cap. 21. testatur, Anno Christi 64. sub Nerone Cometam per sex Menses in cælo apparuisse, quando inquit: *Sex enim mensibus hic quem nos Neronis principatu letissima vidimus, spectandum se præbuit in diversum illi Claudio circumactus. Ille enim à septentrione in verticem surgens orientem petiit semper obscurior: hic ab eadem parte capit, sed in occidentem tendens ad Merid. em flexit & ibi se subduxit oculis.* Hoc cum Plinius ignorare vix potuerit Antonius Aureus in Notis ad Senecam putat addendam Numero Pliniano literam C. fortè depravatam, ut fiant CLXXX. dies, cum tot diebus sox absolvantur menses. Referunt etiam Conimbricenses Tractat. 3. Meteor. c. 3. se vidisse Cometam qui cum se supra horizontem extulisset, subito dissipatus ex oculis evanuerit, sicut tantum non Meteorum quoddam nomine Cometæ perperam notaverunt. Ricciolus pag. 24. non nisi tres per sex menses, & nullū ultra, apparuisse, excepto Xiphia illo annuo super Hierosolymam, narrat. Primum sub Nerone Anno Christi 64. Secundum circa annum 603. sub ortum Mahometis, tertium Anno 1240. sub eruptionem magni Tamerlanis.

29. Motus Cometarum lineam circularem describens ab omnibus facile notari potest, cum etiam constet ex Copernico Lib. 1. Revolut. cap. 8. & c. motum qui fit in cælo omnem esse circularem & regularem. Rectilineum autem Cometæ quoque obti-

nere

nere motum vel saltem eum iisdem tribui posse censent, *Galileus in Trutinatore pag. 36. 126. &c. Cysatius Cap. 3. de Cometa Anni 1618. prop. 8. Keplerus in Astronomia Optica cap. 10.* qui tamen diversis hypothesebus innitentes diversimodè se explicant. *Keplerus* existimat longe facilius observari posse Cometas, si lineæ rectæ ipsis attribuantur quam curvæ, quando loco citato inquit: *Qui motus Cometa Anni 1577. circulis demonstrarunt, difficillimam operam sumperunt neq; tamen omnino successit. Multo majores difficultates experientur si idem in Cometis ceteris demonstrandum sumant; mihi in pluribus quorum descriptas observationes sum naetus successit hac viâ levius, si quod natura rerum suadet, rectes ipsis lineas tribuerem, quas aequalibus temporibus ut plurimum aequaliter trajicerent. Solum initio & fine paulò tardiores & quieti viciniores, ut & cetera trajectiones solent. Nam insinuas se motus teluris circularitatem illi facile conciliat.* Sed falsum & non probatum est naturam suadere, Cometas moveri secundum lineam rectam, quin potius contrarium natura omnium Stellarum in cœlo evincit: Falsum etiam est Tellurem moveri, hinc & *Longomontanus in Appendicè Cap. 3.* negat Cometis motum rectilineum & *Keplerum* adigi ut, aut Cometas sensu præditos esse, aut Intelligentiam aliquam eos gubernare statuatur, eumque ingeniosè magis & operosè quam verè Cometarum motus trajectionum hypothesi excusare opinatur.

30. Motum rectilineum Cometis quoque adscripsit *Johannes Camillus Gloriosus Lib. 5. de Cometis à pag. 241. quem pag. 247. dolet Ricciolus dixisse: Probabilius sanè ac verisimilius existimandum est, Cometas per rectas lineas ferri liberè per amplitudinem ætheris, & deinde concludit, in re adeò incerta itaque liceat tandem nobis ex hoc labyrintho si non exire at certè evolare.* Lib. 8. pag. 130. Jamdudum etiam *Seneca* quædam incognita & incerta toleranda esse de Cometis monuit, cum & Planetarum nonnullorum, quamvis semper in cœlo versantium motus nondum satis compertus sit, Lib. 7. quæst. Nat. Cap. 25. qui etiam tandem Cap. 26. confidenter hæc verba addit: *Erit qui demonstret aliquando in quibus Cometa partibus errent, cur tam seducti à ceteris eant, quanti*
qua-

quæres qualesq; sint. Contenti sumus inventis, aliquid veritati & posteritati conferant.

31. De Numero Cometarum à condito mundo observatorum censet *Ricciolus* ab Anno 480. ante Christum ad Annum Christi 1618. in Historiam relatos esse 154. Cometas, quos etiam singulos per circumstantias describit Lib. 8. *Almagesti sui Novi*, de reliquis vel olim non observatis, vel in Europæ horizontibus non visis quidquam certi determinare non licere & valdè verisimile esse multò plures ab initio Mundi usque ad hanc diem toti orbi affuisse idem judicat. His etiam addendus est ille qui nostrâ ætate nuper Anno 1652. & Anno 1653. conspiciebatur, cujus infelicem eventum per varias Tragædias hætenus comperti sumus & adhuc comperimur in Europâ nostrâ. Utinam desideratam catastrophæ tandem tandem obtineremus!

32. Plures Cometas uno tempore simul visos esse testatur *Aristoteles Lib. 1. Meteor. Cap. 6.* quod & *Julius Cesar Scaliger. Exerc. 79. in Cardanum* affirmat de tempore quo *Carolus Rex Galliarum* Italiam invasit, dum inquit: *Nos duos simul vidimus, alterum matutinum, alterum vespertinum, multis diebus diversa latitudine bandita multis abhinc annis.* Potest tamen etiam contingere ut unus Cometa instar geminorum appareat si ex matutino evadat vespertinus & contra mutatâ declinatione & Ascensione Rectâ, quod de Cometis Anni 1531. & 1532. notarunt *Appianus & Fracastorius Lib. 3. Homocentricorum cap. 23.* *Longomontanus* quoque in Appendicè ad Astronomiam Danicam cap. 10. narrat manifestam geminorum Cometarum simul in cœlo versantium observationem à *Francisco Garciâ* Legato Regis Hispaniarum factam, in *Perside* in oppido *Sphani* non longè à *Persèpoli* versus occidentem, cujus id ex ejus Epistolâ prolixius videre est.

33. Quo Anni tempore potissimum Cometæ fieri conveniunt secus ac ex eventu determinare velle temerarium est. Quia enim causa eorundem & modus producendi prorsus supernaturalis est, frustrâ hic quicquam præstare potis est hominum sagacitas. Nulli alligatur Deus tempori quippe qui solo nutu quæ vult quandocunque vult producit. Ex eventu tamen constat à nato

Salvatore plures ætate visos Cometas quàm reliquis Anni partibus. Visi enim sunt Hieme *novem* cum addito nupero *decem*, Vere *novem*, Æstate *tri decem*, Autumno *decem*, veluti Ricciolus pag. 23. in Synopticâ Tabellâ quâdam ostendit; ubi verò etiam addit, si aliorum quoq; Cometarum tempora certa consignata fuissent & vera causa efficiens ac materia illorum evidenter nota esset, fortasse aliam anni tempestatem palmam auferendam, fortasse non.

34. Varias Cometarum species, vel potius tantum nomina refert Plinius Lib. 2. Cap. 25. ubi dicit: *Cometas Græci vocant, nostri cinitas, horrentes crine sanguineo & Comarum modo in vertice hispida*, quibus tandem subjungit duodecim varietates vix sine confusione Cometarum & Meteororum; Suntque, *Cometes, Pogonias, Acontias, Xipbias, Discens, Pishetes, Ceratias, Lampadias, Hippeus, Argyrocomus, Hircus & Lonchites vel Longitis*. Κομήτης stricto nomine accipitur ut significet Stellam quæ undiquaque circumcircâ crinibus quasi cincta apparet. Dicitur etiam nonnullis *Rosa*. Ητορία, id est *Stella Barbatâ* à τῶν Barba, quia in longum instar Barbæ Crines extendere videtur, neque ferè distinguitur à Cometâ caudato, cum solus ad Solem respectus hanc differentiam faciat, & si versus ortum projicit comam, dicitur *caudatus*, si versus occasum *Barbatus* Cometa. Ακοντίας ab ακοντίω, i. e. *jaculor*, quia ad similitudinem jaculi radiorum oblongè continuatâ progressionē, extenso symmate quasi, diducitur. Χίπις id est *ensis* vel *ensiformis* potius, sic dictus propterea quod caput manubrium gladii referat & jubar cuspide suâ instar mueronis fastigietur. Δίσκος, id est, disci formam representans & latâ rotunditate fulgens. Πίστις à πίτος id est, *dolium*, quod figuram ejusmodi Cylindricam instar dolii referat. Κεράτις à κέρως, id est *cornu*, quod quasi cornutus appareat. Λαμπάδις à λαμπάς id est *fax*, quod faculam ardentem figurâ suâ imitari videtur. Ίππις quasi *equinus* Cometa ab ἵππος i. e. *equus*, quia jubam equi utunque representat. Αργυροκόμης quasi *Crina argentea* vel *argenticomus* ab ἀργύρος id est *argentum* & κόμη *coma*, quod colorem candidum instar argenti ostendat; de quo Plinius ait quod specie humanâ Dei effigiem in se ostendat. Τεταροειδής seu

hircinâ Stella vel *Hircus*, à τεταρὶς quod *hircum* denotat, quia speciem villorum pendentium referre videtur. Λογχιτης id est *bastiformis* à λογχί lancea vel *basta*, quem recentiores veru seu perticam nominant. Ias tamen varietates singulas Aristoteles cap. 8. reducit ad Cometas Crinitos & Barbatos, aut enim circumcircâ crinium instar coruscant, aut in longum se extendentes caudam utunque representare animadvertuntur.

35. Hinc jam promptum erit colligere qualemnam figuram habeant Comete. Color eorundem in variis est etiam varius, nonnunquam clarus instar Solis, nonnunquam igneus & rubicundus, nonnunquam plumbeus ac lividus vel etiam aliquando prorsus nebulosus.

36. Nuntios futurorum malorum Cometas esse dictum est, ubi quærimus, an Cometæ influxu causativo concurrant ad calamitatum insequentium productionem, an verò tantum sint earundem signa? Nos prius negamus & posterius affirmamus. Argumentamur: *Posita causâ ponitur effectus. Ast positis Cometis non illico adest effectus. Ergo Cometæ non sunt causæ tristem eventuum*. Idem videntur confirmare carmina sequentia Sibyllæ Erythrææ, quæ Lib. 4. Oraculorum Sibyllinorum leguntur:

Tunc autem signum dabitur divinitus ingens,
Namque relucebit clarissima Stella corona
Persimilis clara, cælo splendente coruscans
Perq; dies multos spectanda videbitur orbi,
Sole sub occiduo verò vocitata Cometa
Stella relucebit, gladii Mortalibus index,
Et famis & mortis, praelarorumq; virorum
Atq; Ducum interitus magnorum Nobiliumq;.

Tycho de-Brahe tamen hæc ad Novam Stellam Cassiopæ Anno 1572. visam applicat. Notum etiam est quod inter causam & effectum requiratur contactus sive corporalis sive virtualis, quomodo verò erit contactus illius rei quæ ne quidem amplius existit quando effectus incipit? Quod autem Cometæ Incolis Terrarum semper mala nunquam bona significant, testatur non tantum insolita & stupenda harum Stellarum facies, sed & eventus

infelix, quem ut olim nostri antecessores semper; ita & nos hodiè non sine dolore experimur.

37. *Keplerus* quando de Cometis agit Lib. 3. inter alias argutias, pro more ingenii sui, etiam asserit, Corretas propterea fieri ne regio ætherea monstris suis destituta sit, sicut & Oceanus vastis prægrandibusque piscibus admodum rarè conspicuis non carer, utque coacta crassa ætheris pinguedine in unam molem instar apostematis, cœlestis aura quasi purgetur, quod etiam historia non obscurè approbare videantur, utpote quæ referunt nunc per dies aliquot, velut Anno 1547. nunc per integrum annum. ut tempore cædis *Julii Caesaris*, Solem ferrugineo & sanguineo colore luxisse. Sed lusus est iste in re seriâ meritò ridendus. Unde probabit *Keplerus* impuritates & pinguedines in cœlo dari? Falsa est hypothesis ex Sole ebullire fuligines tanquam ex fornace. Sol si aliquando sanguineus visus est non reverà sed apparenter talis fuit, propter aërem inferiorem sanguineis atomis undiquaque refertum.

38. Hæc occasione non immeritò quæritur anne Stella illa, quæ Magos ad Salvatorem recens natum duxit fuerit Cometa? Tycho Brahe enim de hæc Stellâ Tomo 1. progymn. p. 325. inquit: *Fuere quidem nonnulli, qui Cometam fuisse Stellam hanc Magis apparentem, asseverare non dubitarunt, inter quos Cardanus, qui hunc Christo nascenti in Ascendente collocat, quasi illud idem esset cum eo, quod dicit Evangelista visam à Magis in oriente Stellam: Sed id ille cateriq; ejus affecta plus impie quàm justa ratione, quomodocunque tandem excusent, asseverant. Ut reliqua (pudet enim referre) quæ Astrologicis suis commentis hæc de re inseruit non adducam.* Neque verò tantum hujus impietatis artifex *Cardanus* solus hanc Stellam pro Cometâ habuit, sed & olim *Origenes Lib. 1. contra Celsum* vix secus censuit, quando expressè dicit Stellam illam fuisse novam nec ulli ex notis istis similem, quæ vel in firmamento sunt vel in orbibus inferioribus; sed ejus generis quales Cometæ visuntur. Idem *Theodorus Beza* apud *Tychanem* pag. 327. Tomo 1. si vè seriâ sive ob metri fastiditatem statuit dum de Novâ Stellâ Anni 1577. agens eumque Cometam nominans, dicit eundem esse illam Stellam duxit ab Eo quæ prius orbe Magos.

39. Nos probamus Stellam illam Magorum Cometam non fuisse. Argumentamur: *Quacumq; Stella ostendit certam in terris ab uno loco ad alterum viam, itemq; certam domum, ea non potuit fuisse Cometa. Atqui Stella Magorum ostendit certam viam certamque domum in Terrâ. Ergo Stella Magorum non potuit fuisse Cometa.* Major clara est, quia Cometæ in magnâ sunt distantia à terrâ ut non ad unum tantum sed multa loca lucem suam diffundant, unde neque certum vel unum aliquem locum determinare queunt. Si quis etiam peregrinationem instituire vellet & Cometam in Cœlo versantem itinere suo sequi deberet, mirum in modum viam propositam absolveret. Minor evidentissimè patet ex historia Nativitatis Christi Evangelicâ. Ergo & Conclusio vera erit. Argumentamur porro: *Quacumq; Stella non moveatur continuè in cœlo ab ortu in occasum ea non est Cometa. At ista Magorum Stella non movetur continuè in cœlo ab ortu in occasum. Ergo non fuit Cometa.* Major liquet ex naturâ omnium Cometarum & etiam reliquarum Stellarum, neq; enim ullâ Stella sive errans sive inerrans unquam immota stetit aut alibi quàm in cœlo fuit. Minor itidem claret, quia jam dictum est quod Stella aliqua in cœlo locata certum & determinatum locum in Terrâ & quidem exiguum ostendere non possit. Si ergo hæc Stella monstravit Magis domum natiuitatis Christi. utique in cœlo esse non potuit. Quod ab ortu in occasum mota non sit, sequitur exindè, quod Magis viam monstraverit tantum ex unâ regione in aliam, ad quod neque tam longus neque tam celer requiri potuit motus, qualis requiritur Stellarum ab oriente in Occidentem moveri solitarum. Si quis quærat quid ergo fuerit hæc Stella Magorum, nos salvâ aliorum autoritate respondemus, fuisse corpus lucidum miraculosè à Deo creatum & in aëre accensum, ut luce suâ ministerium Magis præstare potuerit. Dictum verò est corpus hoc Stella nonnisi improprie ob similitudinem.

40. Sed nec Novas Stellas Anni 1572. in Cassiopæâ & Anni 1600. in Cygno, itemque Anni 1604. in Serpentario & similes, Cometas fuisse vel dici posse concedimus. Præterquam enim quod

Naturam Stellarum fixarum tum in motu tum in luce observaverint, satis ostendit *Tycho* per doctrinam parallaxium illam fuisse longe supra sedem Cometarum in suprema fixarum regione. Denique etiam nullus unquam Cometarum tam diu in Cælo duravit quam maxima illa Stella in *Cassiopeiæ*, apparuit enim hæc Anno 1572. & evanuit Anno 1574. De quibus Deo volente suo loco fusi.

41. Tandem statuimus de Cometis, eos in *Thematibus Genethliacis* prorsus nullam habere efficaciam, ac eapropter male facere Astrologos illos, qui in *Genituris* ex Cometis multa prædicere conantur. Constat Cometas esse effectus supernaturales & extraordinarios, quomodo ergo pro causis naturalibus & ordinariis adhiberi poterunt? Constat etiam eorundem præagia non perlinere specialiter ad hunc vel illum hominem, sed ad integra regna. Frustrâ ergo unius hominis Naturæ & fortunæ applicantur. Nec obstat quod Eclipsium ratio habeatur in ejectionibus, est enim dispar admodum ratio; sunt namq; Eclipses ex naturalibus causis & stato tempore in cælo visuntur. At Cometæ ex supernaturalibus & incognitis causis oriuntur, neque, certo & stato tempore apparent. Ergo neque eodem cum Eclipsibus recensendi loco.

42. Superest ut breviter indicemus quo pacto ad oculum quisvis possit repræsentare aliquid Cometis simile eorumque caudis, ex *Keplero in Astron. Opticâ Cap. 7. in fine*, ubi inquit, ingredietur per foramen camerae obscuræ Solis radius, illiq; obijce ex dimidiâ parte globum aqueum, hoc est, sphaeram vitream aquâ plenam; sic ut radius Solis partim in vitrum partim in parietem impingat, Cometam enim in pariete videbis. *Galileus in Trutinatore* pag. 106, alium monstrat modum per sphaeram vel amphoram vitream valde nitidam, cui si non procul opponatur candela accensa, apparituram in superficie vitri flammulæ illius imaginem, quâ parte vitri unguine aliquo infuscatâ ut penè extinguatur imago illa, si convertatur vas vitreum, ita ut imago ex loco unguinis obtenebrato exeat appareatq; in ipsius contactu seu extremo

confusio, & absterfo unguine per digitum recto ductu, apparet imago flammæ Cometam referre &c.

43. Coronidis loco adhuc querimus, anne Stella illa, quæ per integrum annum ante excidium *Hierosolymæ* eidem futuras clades nuntiavit, fuerit Cometa? Narrat Antiquitatum Scriptor *Josephus* Lib. 7. Belli Judaici Anno Christi 70. conspectum esse Cometam Xiphiam per totum annum Urbi Hierosolymorum imminentem, quem etiam certissimum iræ divinæ prodromum fuisse tristic comprobavit eventus. Nos cum *Tychone* Tomon pag. 330. & 626. dicimus, hoc ostentum propriè Stellam vel Cometam dici non posse, sed fuisse id prorsus singulare aliquod portentum, non inter Stellas sed in aëre positum & divinâ virtute ad terrendos Judæos incensum. Si enim Cometâ fuisset non potuisset Hierosolymitanis singulariter ruinam futuram minari, ob altitudinem in cælo & jugem cum reliquis sideribus circumvolutionem. Taceant ergo hic omnes pii & in timore stupendam admirentur Dei potentiam.

cui Soli

LAUS, HONOR, VIRTUS ET GLORIA,

*
*
*

CORPORA Stellarum miro rutilantia vultu
Dum lustras, vel hoc dogmate clarus eris.
Tunc amaranthæas Musæ donare corollas
Pergent, tunc studii iusta brabea feres.

Festinus adposuit, felicia quæq; DN. RESPON-
DENTI, Amico suo integerrimo, pre-
catu,

M. ISAACUS ZABANIUS,
Brodiano-Ungarus.

Ardua

ARdua moliris BASCH dum sublimia cœli,
Alis doctrinæ pervolare cupis,
Sedulus astrorum solers discrimen adumbras,
Splendorem cunctans aspiciendo tetrum;
Sat benè, crede, facis; nec figere semper ocellos
Ad terram doctos eximiosq; decet.
Pergere ne cesses, quæso; nam sic tibi laudem
Magnam confers, ac es Patriæque bono.

gratulabundus appesuit

JOHANNES GUNESCH, Cibir. Trans.

*Eximio atq; Præstantissimo DN. RESPONDENTI,
ex Astronomiâ publicè disputanti,*

Cœlica cœlestes scrutatur Mens regiones
Et Terram fixo linquit in orbe loco:
Celsa Poli venatur & ascendit juga cœli
Ætherea intrepido Mens generosa pede,
Quid referam quæso? nonne idem noster amicus
Nunc præstat? nonne is scandit ad astra poli,
Æthereas lustratq; faces lustratq; Cometas?
Hei! num miscetur Terra polusq; simul?
Non miror, taceo, Lyricus jam dixit id olim,
Terrea gens audax omnia ferre potest;
Quin potius grator multùm voceoque benignè
Ut studium felix det Deus hocce tibi.
Sic felix quoque eris, sic sic valdè benedictus
Semper eris: Sic jam fistula nostra silet.

gratulabundo an. mo cecinit

GEORGIUS ZACHARIÆ, Mediâ.
Transylvanus.

